

Politikere køber stemmer med forloren velfærd

Børsen den 30 augusti 2017

Linjerne tegner sig til efterårets finanslovsforhandlinger.

Liberal Alliance har forladt sine krav til egentlige reformer og synes at have stillet sig tilfreds med mere symbolske omlægninger. På samme tid lyder der krav fra S og DF om større offentlige udgifter.

De to store socialdemokratiske partier vil ikke acceptere skattelettelser og vil i stedet bruge flere skattekroner på "velfærd". Det samme vil regeringen sådan set.

Alle partier udviser dermed en forbløffende mangel på forståelse for det centrale dilemma forbundet med offentlige udgifter og velfærd.

Man kan naturligvis, som nogle politikere og visse samfundsforskere, simpelthen definere offentlige udgifter som velfærd. Uanset hvor almindeligt det er, er det dog blot at bruge et ord med en bestemt betydning til et helt andet formål.

At have velfærd betyder, at man har det godt, og som politisk begreb er det derfor i virkeligheden et ord, der bruges, når man påstår, at man gør borgernes liv bedre. Det er derfor et politisk mesterstykke, at visse partier har overbevist vælgerne om, at velfærd er det samme som offentlige udgifter.

Den empiriske sandhed er dog meget anderledes. Der er om noget en omvendt sammenhæng mellem, hvor vigtigt noget er for borgernes velfærd, og hvor påvirkeligt det er af offentlige udgifter og interventioner.

De forhold, der virkelig betyder noget for borgernes velfærd, kan man stort set ikke gøre noget positivt ved fra politisk side, mens de forhold, som danske politikere hælder penge i, enten er uvigtige for faktisk velfærd eller upåvirkede af de større midler.

På den ene side er forhold som familie, civilsamfund og social tillid centrale for borgernes faktiske velfærd. Det samme gælder et fair og effektivt retsvæsen og fornemmelsen, at man selv kan vælge sit eget liv. Alle disse forhold er stærkest, når politikerne fuldstændigt holder fingrene væk. Erfaringerne fra ikke blot Østeuropa og Venezuela, men også USA, skræmmer, når staten overtager civilsamfundet.

På den anden side står de mange udgifter, som de store skænderier i dansk politik handler om: sygehuse, folkeskoler, kommunal omfordeling osv. Her viser studie efter studie i både Danmark og andre dele af den rige verden, at øgede udgifter ikke fører til øget kvalitet. Pengene ender andre steder og bruges i virkeligheden enten på andre formål eller velmente, men ligegyldige indsatser. Uanset intentionerne bag de ekstra midler er den store forskel, fra da jeg gik i folkeskole, ikke, hvor

god uddannelsen er, eller hvor demokratisk sindede, eleverne bliver, men hvor lækre lærerværelserne er.

Offentlige udgifter er ikke velfærd, og midler til den offentlige sektor gør som hovedregel ikke dens ydelser bedre. Men i Danmark som i resten af Europa køber større udgifter flere stemmer - og dermed mere velfærd på Christiansborg.

Christian Bjørnskov